

E D I T U R A S C R I P T U M ®

COLOSENI ȘI FILIMON

În această serie de comentarii Tyndale la Noul Testament,
la Editura Scriptum au mai apărut:

Matei (volumul 1)

Ioan (volumul 4)

Faptele apostolilor (volumul 5)

Coloseni și Filimon (volumul 12)

Epistolele pastorale (volumul 14)

Evrei (volumul 15)

În această serie de comentarii Tyndale la Noul Testament,
la Editura Scriptum vor mai apărea:

Marcu (volumul 2)

Luca (volumul 3)

Romani (volumul 6)

1 Corinteni (volumul 7)

2 Corinteni (volumul 8)

Galateni (volumul 9)

Efeseni (volumul 10)

Filipeni (volumul 11)

1 & 2 Tesaloniceni (volumul 13)

Iacov (volumul 16)

1 Petru (volumul 17)

2 Petru și Iuda (volumul 18)

Scrisorile lui Ioan (volumul 19)

Apocalipsa (volumul 20)

Pentru detalii despre data și ordinea aparițiilor,
vă rugăm să ne contactați.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

WRIGHT, N. T.

**Coloseni și Filimon : introducere și comentariu / N. T. Wright ; ed. general
al seriei: Leon Morris. - Oradea : Scriptum, 2023**

ISBN 978-606-031-163-8

I. Morris, Leon (ed.)

COLOSENI ȘI FILIMON

Introducere și comentariu

N. T. Wright

editor general al seriei
Leon Morris

Editura Scriptum®
Oradea

Originally published under the title
Colossians and Philemon
by Inter-Varsity Press
ISBN 978-1-84474-298-1
© Nicholas Thomas Wright 1986

This translation of **Colossians and Philemon**
(Tyndale New Testament Commentary)
first published in 1986 is published by arrangement
with Inter-Varsity Press, Nottingham.

Ediția în limba română, publicată sub titlul
Coloseni și Filimon
de Nicholas Thomas Wright

© 2023 Editura Scriptum®
str. Simion Bărnuțiu nr. 2, 410204 Oradea - Bihor
Tel./Fax/Robot: 0259-457.428
E-mail: scriptum@scriptum.ro
Pagina web: WWW.SCRIPTUM.RO

Toate drepturile rezervate asupra prezentei ediții în limba română.
Prima ediție în limba română

*Cu excepția situațiilor când se specifică altfel,
toate citatele biblice folosite sunt traducerea D. Cornilescu.*

*Orice reproducere sau selecție de texte din această carte
este permisă doar cu aprobarea în scris a Editurii Scriptum, Oradea.*

ISBN 978-606-031-163-8

Tiparul executat în U.E.

*Lucrare dedicată lui
Richard Gorrie și Lori Parisi*

Cuprins

PREFAȚĂ GENERALĂ	9
PREFAȚA AUTORULUI.....	11
ABREVIERI	15
BIBLIOGRAFIE	17
HARTĂ: ASIA MICĂ ÎN PERIOADA LUI PAVEL.....	20
COLOSENI: INTRODUCERE.....	23
FORMA SCRISORII	23
ÎMPREJURĂRILE SCRIERII	25
PATERNITATEA	36
DATA ȘI LOCUL SCRIERII.....	40
MESAJUL LUI COLOSENI ATUNCI ȘI ACUM	46
COLOSENI: ANALIZĂ.....	51
COLOSENI: COMENTARIU.....	53
FILIMON: INTRODUCERE	181
ÎMPREJURĂRILE SCRIERII EPISTOLEI	181

NATURA CERERII LUI PAVEL	183
LOCUL CĂRȚII FILIMON ÎN NOUL TESTAMENT.....	187
SCHIȚA SCRISORII	188
FILIMON: COMENTARIU.....	191

Prefață generală

Primele comentarii biblice de la *Tyndale* aveau ca scop acordarea unui ajutor general cititorului obișnuit al Bibliei. Ele se concentrau pe înțelegerea textului, fără a intra în amănunte scolastice. De aceea se urmărea evitarea a două extreme: să nu fie „nici prea tehnice – și astfel, inutilizabile; dar nici prea scurte – și astfel nesatisfăcătoare“. Drept urmare, majoritatea utilizatorilor acestor comentarii biblice au opinat că s-a reușit într-o bună măsură atingerea scopului propus.

Dar, vremurile se schimbă. Și așa se face că un ciclu de comentarii care și-a dovedit eficiența o perioadă atât de lungă s-ar putea să nu mai fie astăzi la fel de relevant ca la începuturile sale. S-au adăugat elemente noi și informații prețioase. Dezbaterile asupra unor chestiuni controversate s-au amplificat. Modul și metodele de a citi Biblia s-au schimbat. În plus, cei mai mulți utilizatori ai comentariilor biblice din seria *Tyndale* apelau la *Authorised Version* (Versiunea Autorizată a Bibliei), iar comentariile erau concepute ca atare, situație care acum s-a schimbat.

Decizia de a revizui și actualiza întreaga serie de *Comentarii Tyndale* nu a fost ușor de luat și nici realizată cu ușurință; însă, în cele din urmă, s-a considerat că aceasta este o necesitate pentru situația actuală. Există nevoi și provocări noi, iar acestea vor putea fi întâmpinate corespunzător cu ajutorul unor scrieri noi sau printr-o actualizare completă a cărților vechi. Evident, scopul seriei inițiale rămâne neschimbat. Noile comentarii nu sunt nici prea minuscule, dar nici exagerat de lungi. Ele sunt mai degrabă exegetice decât homiletice. Deși nu dezbate toate chestiunile controversate, totuși niciunul nu este scris fără a se ține seama de anumite probleme care atrag atenția cercetătorilor Noului Testament. Elementele cărora am

considerat că este necesar să li se acorde o anumită atenție sunt luate în discuție fie în *Introducere*, fie în notele sau observațiile suplimentare.

Însă, principala abordare a acestor comentarii nu este una de ordin critic. Aceste cărți sunt scrise pentru a-l ajuta pe cititorul obișnuit să înțeleagă mai bine Biblia. Ele nu presupun cunoștințe de limba greacă, fiindcă toate cuvintele în greacă discutate în comentariu sunt transliterate; însă, autorii au lucrat cu textul grecesc original în față. Pe de altă parte, deși autorii au libertatea de a-și alege una sau alta din versiunile biblice moderne, totuși, li se cere să aibă în minte varietatea traducerilor aflate în uz curent.

Noua serie a *Comentariilor Tyndale* face progrese, bucurându-se de apreciere, așa cum s-a întâmplat cu seria anterioară, cu speranța că Dumnezeu Își va revărsa harul și binecuvântarea peste aceste cărți pentru a-l ajuta pe cititorul obișnuit să poată înțelege cât mai profund și mai clar sensul Noului Testament.

LEON MORRIS

Prefața autorului

Îmi amintesc destul de bine prima mea întâlnire cu un comentariu biblic. Eram pe atunci în vârstă de optsprezece ani și mi s-a cerut să conduc un grup de studiu biblic compus din șase sau opt contemporani de-ai mei. Cartea pe care o studiam atunci era Epistola către coloseni, iar comentariul care mi-a fost împrumutat a fost cel scris de H. M. Carson pentru seria de comentarii Tyndale. Era tocmai lucrul de care aveam nevoie: o lucrare lucidă, cu multe informații și stimulatoare. Desigur, nu m-am gândit în momentele respective că, într-o bună zi, mi se va cere mie însumi să scriu un volum care să-l înlocuiască; dar când mi s-a adresat această invitație, am acceptat-o cu un sentiment de mulțumire, nădăjduind că voi reuși să fac și eu pentru o altă generație ceea ce Carson făcuse pentru mine.

Studiile pauline, în general, și cele referitoare la Coloseni, în special, au înaintat în salturi și cu ajutorul unor pași importanți în ultimii douăzeci de ani. Așadar, începând iarăși de la zero munca pe textul acesta, am încercat să țin seama de lucrurile care au fost gândite și scrise în această perioadă, ceea ce înseamnă că, printre alte lucruri, m-am folosit de câteva lucrări care, datorită scopurilor diferite ale seriilor de care aparțin, cuprind o cantitate de detalii tehnice care depășesc anvergura cărții de față. Mă refer cu precădere la comentariile scrise de Lohse, Schweizer, O'Brien și (în cazul lui Filimon) de Stuhlmacher. Am descoperit însă, în mai multe situații, că autori mai vechi, cum ar fi Lightfoot, Abbot și Williams, continuă să aducă o contribuție bogată și că nu sunt, sub nicio formă, depășiți de studiile mai noi.

În ce privește datoria mea față de profesorii G. B. Caird și C. F. D. Moule, aceasta trece cu mult dincolo de folosirea cu mulțumiri

a comentariilor lor. Amândoi mi-au dăruit cu generozitate din înțelepciunea lor și mi-au oferit prietenia lor, ajutându-mă să înțeleg nu doar Noul Testament, ci și natura vieții academice creștine. Așadar, nu am cuvinte cu care să-mi pot exprima durerea cauzată de moartea prematură a lui George Caird, eveniment care a avut loc la scurtă vreme după terminarea primei versiuni a acestei prefețe. Mi-am dorit să beneficiaz de comentariile lui referitoare la lucrurile pe care le-am scris aici; acum însă n-aș putea decât să ghicesc care ar fi fost ele. Dacă această lucrare va oglindi într-o măsură cât de mică rigoarea academică pe care el a practicat-o și a avut-o în vedere sau bucuria pe care am simțit-o întotdeauna atunci când exploram Noul Testament sub călăuzirea lui, voi fi mândru.

Confruntat fiind cu alegerea de a-mi întemeia comentariul fie pe Versiunea Standard Revizuită, fie pe Noua Versiune Internațională, am ales-o pe aceasta din urmă nu pentru că ar fi neapărat mai exactă, ci pentru că experiența mea din ultima vreme m-a învățat că mulți creștini au început să se folosească de ea. Mi-am permis totuși, din când în când, să arăt unde ar putea fi îmbunătățită, după părerea mea, redarea textului paulin, care este, în general, excelentă. Un lucru bun pe care ni-l oferă sumedenia de traduceri moderne disponibile astăzi este acela că, tocmai prin diferențele lor, ele îi obligă pe citorii Bibliei să pună întrebări investigative referitoare la sensul autentic al textului original. Sunt de părere, în contextul acesta, că scopul unui comentariu este (în cele din urmă) acela de a răspunde unor întrebări de felul acesta, returnând cititorului un text nesufocat de mulțimea gloselor. Pentru atingerea unui astfel de scop, cartea de față caută să realizeze, în principal, două lucruri: mai întâi, să elimine ambiguitățile și obscuritățile posibile, pentru ca cititorul să poată auzi cu cât mai multă acuratețe ceea ce textul însuși spune și, în al doilea rând, să deschidă ochii cititorului pentru a vedea textul și acele aspecte ale gândirii pauline pe care le oglindește în întregul său, dincolo și mai presus de mulțimea detaliilor. Pentru a atinge aceste obiective, nu am ezitat să ofer propria mea interpretare referitoare la câteva dintre problemele majore pe care textul însuși le ridică. Orice interpret trebuie să adopte o poziție sau alta de pe care să poată apoi survola terenul care se întinde în fața sa. Nădăjduiesc totuși ca cei care s-au

obișnuit să privească Epistola către coloseni din alte puncte de vedere să încerce cel puțin să o privească și din această perspectivă, căutând să vadă dacă nu cumva poate fi înțeleasă mai bine în felul acesta.

Cu o anumită ocazie, am fost acuzat în scris de naivitate din pricina unor remarci pozitive pe care le-am scris cu privire la biserică. Sunt și eu la fel de conștient ca oricine altcineva de slăbiciunea bisericii occidentale, însă am continuat să susțin și să prezint concepția lui Pavel privitoare la ea (așa cum o înțeleg eu), anume că ea este poporul unei epoci noi. Faptul că mă bucur în continuare de posibilitatea de a face lucrul acesta constituie în mare măsură un tribut adus bisericii în a cărei părtășie a fost scrisă o mare parte din cartea de față. Dioceza anglicană din Montreal și, în interiorul ei, parohia din Hudson, Quebec, și Colegiul Teologic Diocezan mi-au demonstrat că am dreptate când vorbesc și scriu despre biserică în sensul unei comunități a iubirii și a întrajutorării. Mai mult, două grupuri de laici entuziaști (unul de la Christ Church Cathedral din Montreal, iar celălalt de la Hudson) au audiat substanța acestei cărți, prezentată sub forma unei serii de prelegeri, oferindu-mi un sprijin deosebit și o serie de comentarii valoroase. Colegii mei Brian Walsh și Cathy Hird au citit și ei volumul în întregime imediat după scrierea lui, oferindu-mi ajutorul și critica lor constructivă. Bibliotecarii noștri de la McGill și cei de la Université de Montréal mi-au ușurat considerabil sarcina, așa cum a făcut și doamna Darlene Fowler-Churchill, ajutându-mă să învăț cum să procesez cuvintele folosindu-mă de un computer, în loc să le dactilografiez la mașina de scris. Personalul și editorii de la Inter-Varsity Press au așteptat, la rândul lor, cu răbdare această carte, arătându-și îndemânarea prin felul în care au abordat-o. Dr. Leon Morris a fost, de asemenea, izvorul unor încurajări considerabile, dar și sursa unei critici înțelepte. Le mulțumesc tuturor și îi absolv, prin aceste cuvinte, de orice implicare în slăbiciunile pe care, în pofida eforturilor lor remarcabile, această lucrare totuși le conține.

Cartea de față le este dedicată unor oameni remarcabili, care, în moduri diferite, m-au ajutat să înțeleg la nivel practic, să pricep și să experimentez lucrurile despre care vorbea Pavel. Cel dintâi este Richard Gorrie, care, cu aproape douăzeci de ani în urmă, mi-a pus în mână comentariul lui Carson la Epistola către coloseni și care, în

felul acesta și în multe alte feluri, m-a îndrumat în direcția care m-a adus până la însărcinarea de față. Ajutorul și sfatul înțelept primit din partea lui Lori Parisi au fost însă cele care m-au ajutat să perseverez și să duc la îndeplinire această sarcină. Din câteva puncte de vedere importante, cartea le aparține lor în aceeași măsură în care îmi aparține și mie. În sfârșit, le sunt profund îndatorat părinților și copiilor mei (și nu în ultimul rând fiului meu Julian, pentru ajutorul pe care mi l-a acordat în privința hărții); și mai mult, iubitei mele soții.

N. T. WRIGHT

Abrevieri

AV	Versiunea autorizată (sau King James), 1611.
BAGD	<i>A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature</i> (trad. W. Bauer, <i>Griechisch-Deutsches Wörterbuch</i>), ed. William F. Arndt și F. Wilbur Gingrich; ediția a doua revizuită și îmbunătățită de F. Wilbur Gingrich și F. W. Danker (University of Chicago Press, 1979).
BDF	F. Blass și A. Debrunner, <i>A Greek Grammar of the New Testament and Other Early Christian Literature</i> , trad. și revizuit de Robert W. Funk (Cambridge University Press, 1961).
Tr. eng.	Traducerea în limba engleză.
EVV	Versiuni englezești.
<i>ExpT</i>	<i>Expository Times</i> .
Ign.	Ignațiu, scrisori către: <i>Efes.</i> , <i>Efeseni</i> ; <i>Rom.</i> , <i>Romani</i> ; <i>Filad.</i> , <i>Filadelfieni</i> ; <i>Pol.</i> , <i>Policarp</i> .
JB	Biblia de la Ierusalim, 1966.
<i>JBL</i>	<i>Journal of Biblical Literature</i> .
<i>JSNT</i>	<i>Journal for the Study of the New Testament</i> .
<i>JTS</i>	<i>Journal of Theological Studies</i> .
LXX	Septuaginta (versiune greacă precreștină a Vechiului Testament).
NEB	The New English Bible: Vechiul Testament, 1970; Noul Testament, 1970.
NIV	Sfânta Biblie: New International Version: Vechiul Testament, 1978; Noul Testament, 1978.

- NTS* *New Testament Studies.*
- OCD* *Oxford Classical Dictionary*, ed. M. Cary et al. (Oxford University Press, 1949).
- RSV* Revised Standard Version: Vechiul Testament, 1952; Noul Testament, 1971.
- SBL* Society of Biblical Literature.

Bibliografie

1. Surse primare

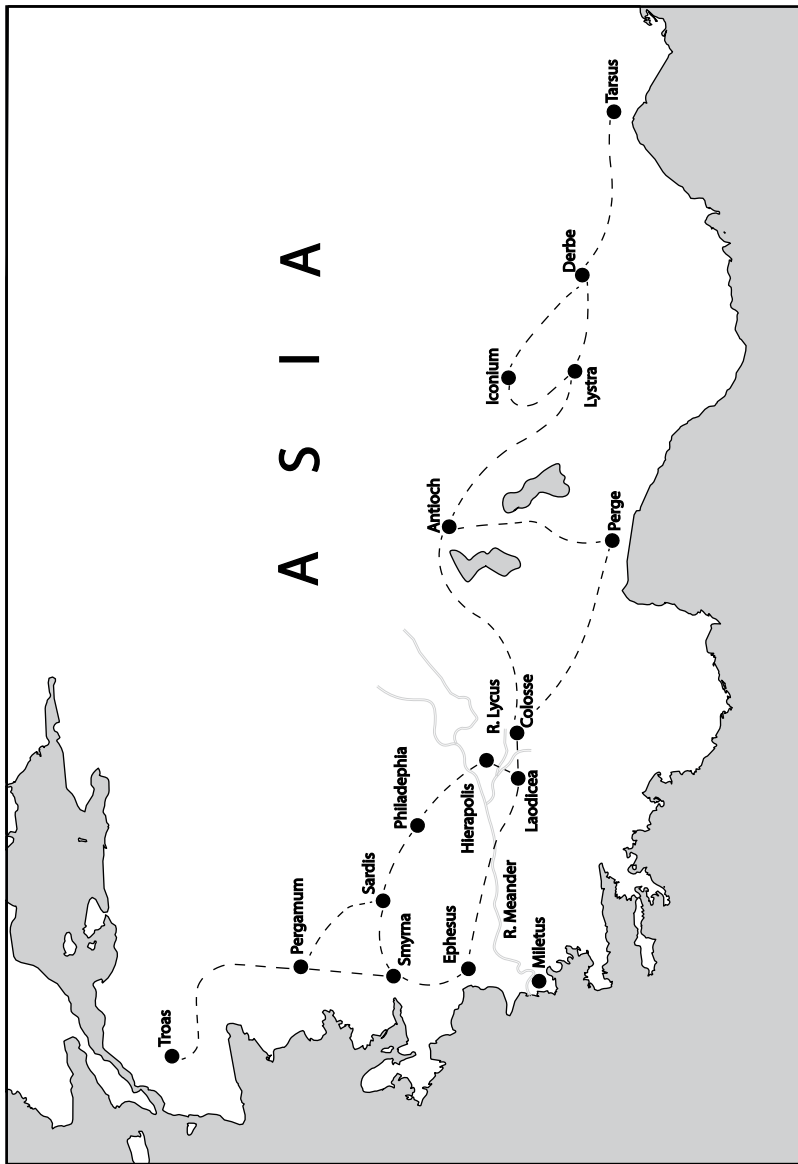
- Novum Testamentum Graece*, a XXVI-a ediție, ed. K. Aland, M. Black, C. M. Martini, B. M. Metzger, A. Wikgren, Deutsche Bibelstiftung, 1979.
- The Greek New Testament*, a III-a ediție, ed. K. Aland, M. Black, C. M. Martini, B. M. Metzger, A. Wikgren, United Bible Societies, 1975.
- Sulurile de la Qumran sunt citate în conformitate cu abrevierile listate în G. Vermes, *The Dead Sea Scrolls: Qumran in Perspective*, Collins, 1977, p. 45-86, dintre care multe se pot găsi în limba engleză în G. Vermes, *The Dead Sea Scrolls in English*, a II-a ediție, Penguin, 1975 (citată ca „Vermes“).
- Cățile apocrife sunt citate în conformitate cu traducerile din J. H. Charlesworth (ed.), *The Old Testament Pseudepigrapha*, vol. 1: *Apocalyptic Literature and Testaments*, Doubleday, 1983.
- Septuaginta este citată în conformitate cu ediția lui A. Rahlfs, Württembergische Bibelanstalt, 1935.
- Părinții apostolici Filon și Iosif sunt citați în conformitate cu edițiile din *Loeb Classical Library* (respectiv, 1912-1913, 1929-1953 și 1926-1965).

2. Comentarii la Epistola către coloseni și/sau la Epistola către Filimon

Comentariile din această listă sunt citate doar după numele autorului. T. K. Abbott, *A Critical and Exegetical Commentary on the Epistles to the*

- Ephesians and to the Colossians, International Critical Commentaries*, T. & T. Clark, 1897.
- E. K. Simpson și F. F. Bruce, *Commentary on the Epistles to the Ephesians and the Colossians, New International Commentary*, Marshall, Morgan & Scott/Eerdmans, 1957, (citat ca „Bruce“).
- G. B. Caird, *Paul's Letters from Prison, Ephesians, (Philippians, Colossians, Philemon) in the Revised Standard Version: Introduction and Commentary*, Oxford University Press, 1976.
- J. Calvin, *The Epistles of Paul the Apostle to the Galatians, Ephesians, Philippians and Colossians*, T. H. L. Parker, ed. D. W. și T. F. Torrance, Eerdmans, 1965.
- J. Calvin, *The Second Epistle of Paul the Apostle to the Corinthians, and the Epistles to Timothy, Titus and Philemon*, T. A. Smail, ed. D. W. și T. F. Torrance, Eerdmans, 1964.
- M. Dibelius, *An die Kolosser, Epheser: an Philemon*, revizuit de H. Greeven, Mohr 1953.
- J. Gnllka, *Der Kolosserbrief*, Herder, 1980.
- J. L. Houlden, *Paul's Letters From Prison: Philippians, Colossians, Philemon and Ephesians*, Penguin, 1970.
- G. Johnston, *Ephesians, Philippians, Colossians and Philemon, Century Bible*, serie nouă, Nelson, 1967.
- J. B. Lightfoot, *St. Paul's Epistles to the Colossians and to Philemon*, a II-a ediție, Macmillan, 1876.
- E. Lohse, *A Commentary on the Epistles to the Colossians and to Philemon*, Fortress, 1971.
- R. C. Lucas, *The Message of Colossians and Philemon: Fullness and Freedom, The Bible Speaks Today*, Inter-Varsity Press, 1980.
- R. P. Martin, *Colossians and Philemon, New Century Bible*, Oliphants, 1974.
- B. M. Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, United Bible Societies, 1971.
- C. F. D. Moule, *The Epistles of Paul the Apostle to the Colossians and to Philemon*, Cambridge Greek Testament, Cambridge University Press, 1968.
- S. C. Neill, *Paul to the Colossians*, World Christian Books, Lutterworth, 1963.

- P. T. O'Brien, *Colossians and Philemon*, Word, 1982.
- E. Schweizer, *The Letter to the Colossians: A Commentary*, tr. eng., SPCK, 1982.
- P. Stuhlmacher, *Der Brief an Philemon*, Benziger/Neukirchener, 1975.
- M. R. Vincent, *A Critical and Exegetical Commentary on the Epistles to the Philippians and to Philemon*, *International Critical Commentaries*, T. & T. Clark, 1897.
- A. L. Williams, *The Epistles of Paul the Apostle to the Colossians and to Philemon*, *Cambridge Greek Testament*, Cambridge University Press, 1907.

Hartă: Asia Mică în perioada lui Pavel